

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32—, polletno
din 16—, četrtletno din 9—, ino-
zemstvo din 64—
Poštno-čakovni račun številka 10.603

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Pomoč zadružništvu

Na drugem mestu objavljamo uredbo kr. banske uprave, s katero se najame 63 milijonov dinarjev posojila za 20 let za pomoč zadružništvu.

Kdor gleda v gospodarsko življenje slovenskega naroda, mora priznati zadružništvu odlično vlogo. Zadružništvo je rešilo slovenskega kmeta iz krempljev oderuhov.

Z vzgojo varčevanja so naše zadruge ustvarile stotine milijonov narodnega premoženja. Naš reven narod, ki je komaj, komaj mogel čuvati svojo zemljo, si je pristradal te prihranke, da bi z njimi izboljševal svoje gospodarstvo.

V te urejene razmere je butnila kriza. Zadružništvo je prišlo v zadrego. Zbegani vlagatelji so zahtevali denar, dolžniki pa dolgov niso mogli odplačevati. In vsako leto je bilo hujše. Kmetije, ki so nekoč bile vredne po 100.000 dinarjev pa so si najele posojila 30.000 dinarjev, so bile sedaj vredne komaj 30.000 dinarjev. Da se je ohranila kmetu zemlja in zemlji kmeta, je prišla operacija, ki je sicer rešila kmeta dolžnika, ki pa je oslabila zadružništvo.

Zadružništvo je moralo dati vse svoje prihranke in še ni bilo dovolj. Vlagatelji so že boječe gledali v svoje denarne zavode. Videli so sicer, da je vodstvo skoroda povsod pošteno in varčno, da pa so razmere hujše kot moč vodstva teh malih zadrug. Odrekli so svoje zaupanje za naprej, denar tiščali doma ali pa ga nosili le v državne zavode, iz svojih zadrug pa zahtevali le dvig na dvig. Zato so se zadruge morale poslužiti — zaščite.

Zaščita pa tudi ne more biti večna. Treba je bilo okrepiti denarne zavode, skušati jim nadomestiti na kak način izgube. Ni hče si ne more misliti našega narodnega gospodarstva brez zadružništva. Zato tudi nihče ni proti temu, da se zadružništvo ozdravi.

Kot kritje za to vsoto zastavlja banska uprava za 20 let — trošarino na vino in žganje. Tako ne more nihče reči, da je kdo drug plačal sanacijo zadružništva kot — kmet sam. Na vinogradno zemljo se je naložilo to breme, v kolikor pride v poštev naše vino, ki bo zatrosarinjeno. S tem večjo upravičenostjo ponavljamo, da se naj ugotovijo in odstranijo vse trdote v uredbi, ki zadevajo kmeta samega, in da se sedaj pristopi k novemu delu — pomagati kmetu vinogradniku!

Vsi vi, ki ste v kakršnikoli ustanovi zastopniki kmeta vinogradnika, imate zdaj pravico in dolžnost, da zahtevate pomoč kmetu vinogradniku! Kdor hoče kravo molsti, jo mora tudi krmiti. Kdor hoče, da bo vinogradna zemlja nosila to dolgoletno obremenitev, ji mora ohraniti življenje, mora očuvati vinorodne kmetije!

Posojilo za obnovitev poslovanja zadrug

Dravski banovini je dovolil ministrski svet na seji 31. decembra 1937 najetje 63 milijonov dinarjev posojila, da se obnovi obtok denarja in se s tem ozdravi po dolgotrajni gospodarski in denarni krizi težko udarjeno zadružništvo. Zagotovljeno je, da bo ogromno število razpisane 63 milijonskega posojila podpisala Poštna hranilnica proti obveznicam dravske banovine. Obrestna mera posojila bo 5%. Posojilo bo razdeljeno na ustrezno število obveznic v znesku po 1000, 10.000, 100.000 in 500.000 din. Obresti bo izpla-

čevala banovinska blagajna 15. januarja in 15. julija vsakega leta. Posojilo bo odplačano v 20 letih z žrebanjem obveznic v mesecu januarju vsakega leta po odplačilnem načrtu. Prvo žrebanje bo januarja 1939. Vpisovanje posojila je bilo pri blagajni banske uprave in pri Hranilnici dravske banovine 26. in 27. januarja 1938. Kot jamstvo za redno odplačevanje zastavlja banovina svoj dohodek iz trošarine na vino in žganje do višine vsakoletnega odplačila.

Dvojni udarec za nemške katoličane

V vseh škofijah na Bavarskem so prepovedana vsa katoliška mladinska društva, dekliške kongregacije in v zadnjem času ustanovljene nemške zveze.

Dalje je zavzela hitlerjevska vlada odklonilno stališče radi udeležbe katoliških Nemcev na letošnjem svetovnem evhari-

stičnem kongresu v Budimpešti. Po prijavih je bilo soditi, da se bo udeležilo kongresa 25.000 Nemcev. Prepoved obiska sa je smatrati kot neprijateljsko dejanje proti Madžarski, ki je tudi v najtežjih časih zgodovine stala ob strani Nemčije, ne da bi bila mislila na svoje lastne koristi.

Francija hoče obrniti Rusiji hrbet

Francoski ministrski predsednik Chauteamps se pripravlja resno na to, da bi temeljito preuredil razmerje Francije do sovjetske Rusije. V zvezi s to preureditvijo se bo spremenila zunanja politika Francije. Francoski zunanji minister Delbos se je prepričal na svojem zadnjem potovanju po vzhodni in južni Evropi, da smatrajo majhne in srednje države fran-

cosko-rusko zvezo kot težko obremenitev miru. Te države so obsodile sovjetsko pogodbo, ker bi lahko potegnili za primer vojne celo vrsto držav v zmedo, predvsem pa manjše zaveznike Francije. Chauteamps in Delbos sta se odločila, da bosta spremenila razmerje do Moskve tako, da ne bo Francija ovirana z ozirom na prostost gibanja in odločitve.

Eden največjih mostov se zrušil

Leta 1898 so zgradili enega največjih jeklenih mostov, ki je spajal Združene države Severne Amerike s Kanado preko znamenitega Niagarskega vodopada. Most je bil dolg 750 metrov in je visel na 400 m dolgih kabljih iz jekla. Razsežnost lokov je znašala 280 m. Most je visel 60 m nad vodno površino. Zadnje dni je vlekel po

osrednji Ameriki tako mrzel val, da je povzročil ogromno zaledenje Niagare. Celi ledeni hribi so se valili proti mostu. Dne 27. januarja so začeli led razstreljevati, da bi rešili most, katerega so ogrožale ledene količine. V noči na 28. januar pa se je nakopičilo toliko ledu radi ponovne zaostritve zime, da most ni več vzdržal.

Denar iz lesa

Mesto Blain v Pensilvaniji (v Zedinjenih državah Severne Amerike) je prišlo v finančne škripce. Velike žage v mestu in okolici so prenehale z obratom. Drugih delovnih možnosti ni bilo. Ljudje so bili brez zaslužka, mesto brez dohodkov, vsled tega ni moglo več izplačati svojim uradnikom in nameščencem plač. Bankrot je bil skoro neizogiben. Mestna uprava pa ni vrgla puške v koruzo, marveč je storila, kar je mogla: izdala je zasilen denar iz lesa. Zagledali so beli dan leseni »kovanci« v vrednosti enega dolarja, nato petih in de-

setih dolarjev. Ker je mestna občina izjavila, da prevzame jamstvo za zasilen denar, so ga od uradnikov in nameščencev sprejemali trgovci, obrtniki in gostilničarji. Izdano je bilo takih »kovancev« v znesku 150.000 dolarjev. Ko je naposled mestna občina hotela ta »denar« umakniti iz prometa, se je pokazalo, da je bilo 100.000 teh lesenih »kovancev« pokupljenih od raznih nabiralcev denarja v Zedinjenih državah; mestna občina, ki ji je ostalo samo 50.000 lesenih dolarjev, je profitirala 100.000 dolarjev.